

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
«   »   2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНЬСЬКА МОВА У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ: ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ МЕДІАТЕКСТУ

для студентів

Спеціальності   061 Журналістика
Рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)
Освітньої програми   061.00.01 Журналістика
                                  061.00.05 Міжнародна журналістика

Київ – 2023

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02138554 Начальник відділу моніторингу якості освіти
Протокол № <u>27 36/23</u> <u>(підпис)</u> « <u>   </u> » <u>   </u> 20 <u>23</u> р.

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра журналістики та нових медіа

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УКРАЇНСЬКА МОВА У ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ: ТЕХНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ МЕДІАТЕКСТУ

для студентів

Спеціальності 061 Журналістика
Рівня вищої освіти: першого (бакалаврського)
Освітньої програми 061.00.01 Журналістика
061.00.05 Міжнародна журналістика

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1806/22
_____ (підпис) _____ (прізвище, ім'я, по-батькові)
« » 2022

Київ – 2022

Розробник: Ольга ХАМЕДОВА, кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри журналістики та нових медіа

Викладач: Ольга МІТЧУК, доктор наук із соціальних комунікацій,
професор, професор кафедри журналістики та нових медіа факультету
журналістики.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри журналістики
та нових медіа

Протокол від 2 вересня 2022 р. № 2

Завідувач кафедри

 Інга ПОГРЕБНЯК

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «Журналістика»
1 вересня 2022 р.

Гарант освітньої програми 061.00.01 Журналістика

 Володимир ГРИСЮК

Гарант освітньої програми 061.00.05 Міжнародна журналістика

_____ Ольга БИКОВА

Робочу програму перевірено

2 вересня 2022 р.

Заступник декана факультету журналістики Вікторія СОШИНСЬКА

Пролонговано:

на 2023/2024 н.р. (Погребняк І.В.), «29» 08 2023 р., протокол № 1

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» ____ 20__ р., протокол №

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
вид дисципліни	нормативна	нормативна
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Курс	3	3
Семестр	5	5
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі	60	60
аудиторні	28	8
модульний контроль	4	-
семестровий контроль	10	-
самостійна робота	18	52
форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний модуль “Технологія створення медіатексту” у межах програми курсу “Українська мова у професійному спілкуванні” готує майбутнього журналіста до практичної діяльності, формує основи професійної майстерності і виробляє навички, необхідні у подальшій роботі журналіста, тому метою його вивчення є вироблення фахових компетентностей, пов’язаних зі створенням якісного журналістського тексту.

Головне завдання курсу полягає в тому, щоб дати знання про основні етапи створення медіатексту, його структурно-композиційні особливості, жанрову парадигму, систему аргументації, зображально-виражальні засоби.

Завданнями курсу є :

- формування теоретичних знань про специфіку медіатексту;
- вивчення передового журналістського досвіду, зокрема аналіз медіатекстів, різноманітних за тематикою, жанром, структурою та ін.;
- оволодіння основами журналістської майстерності, зокрема знаннями та уміннями зі створення якісного медіатексту.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення дисципліни «Технологія створення медіатексту» студент

знатиме:

- Жанрову специфіку медіатексту;
- основні стадії підготовки журналістського тексту;
- структурно-композиційні особливості журналістського тексту;
- основні вимоги до відбору фактів та аргументів, моделювання образної системи і мовностилістичних засобів у медіатексті;
- популярні технології, які використовуються успішними інфоредакторами при підготовці текстів;
- способи і прийоми створення ефективного медіатексту відповідно до норм медійної жанрології;
- з’ясують поняття ідіостилю (ідіолект) у журналістиці;
- визначатимуть своєрідність медіатекстів професійних журналістів і блогерів.

вмітиме:

- збирати інформацію для підготовки медіатексту;
- визначати структурно-композиційні особливості журналістського тексту;
- відбирати факти та аргументи, моделювати образну систему; використовувати необхідні мовностилістичні засоби у медіатексті;
- здійснювати інфоредактуру текстів;
- розпізнавати міфологічні сценарії у публікаціях і моделювати архетипні образи та сюжети у власних медіатекстах;

- писати якісні медіатексти для політичної комунікації, використовуючи технології міфотворчого сторітелінгу і копірайтингу;
- використовувати необхідні способи і прийоми створення ефективного інформаційного, аналітичного та публіцистичного медіатексту;
- аналізувати медіатексти сучасної інфосфери й орієнтуватися у своїй практичній діяльності на ті, які мають журналістський індивідуальний стиль;
- використовувати власні знання при створенні та аналізі медіатекстів у різних сферах (журналістика, соціальні комунікації, реклама, публічні комунікації тощо).

У результаті опанування дисципліною у здобувачів освіти формуються такі компетенції (табл. 1).

Таблиця 1

Компетенції здобувача освіти, який опанував дисципліну «**Технологія створення медіатексту**»

Шифр компетенції	Розшифровка надбаної компетенції
ЗК – 09	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК – 10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки, технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК – 11	Здатність спілкуватися державною мовою.
ЗК – 12	Здатність спілкуватися іноземною мовою.
ФК – 06	Здатність до провадження безпечної медіадіяльності
ПРН - 5	Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
ПРН - 6	Планувати свою діяльність та діяльність колективу з урахуванням цілей, обмежень та передбачуваних ризиків.
ПРН - 7	Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.
ПРН - 10	Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПРН – 11	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію українською мовою.
ПРН – 12	Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію іноземною мовою.
ПРН – 15	Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.
ПРН - 18	Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт			
	усього	аудиторні		самостійна
		лекції	семінари	
Змістовий модуль I. Медіатекст: стадії створення, структура, зміст і форма.				
Тема 1. Медіатекст як комунікативний текст.	6	4	2	
Тема 2. Ефективні способи і прийоми створення медіатекстів відповідно до норм журналістської жанрології.	12	2	2	4
Тема 3. Популярні технології створення сучасних медіатекстів.	14	4	4	4
Модульний контроль	2			
Разом	34	10	8	8
Змістовий модуль II. Журналістський ідіостиль.				
Тема 4. Ідіостиль у журналістиці	14	2	4	8
Тема 5. Медіатексти журналістів і блогерів.	10	2	2	2
Модульний контроль	2			

Разом	26	4	6	10
Семестровий контроль	10			
Усього	60	14	14	18

4.2. Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт			
	усього	аудиторні		самостійна
		лекції	практичні	
Змістовий модуль I. Медіатекст: стадії створення, структура, зміст і форма.				
Тема 1. Медіатекст як комунікативний текст.	5			5
Тема 2. Ефективні способи і прийоми створення медіатекстів відповідно до норм журналістської жанрології.	14	2	2	10
Тема 3. Популярні технології створення сучасних медіатекстів.	10			10
Модульний контроль				
Разом	29	2	2	25
Змістовий модуль II. Журналістський ідіостиль.				
Тема 4. Ідіостиль у журналістиці.	10			10
Тема 5. Медіатексти журналістів і блогерів.	14	2	2	10
Модульний контроль				
Разом	31	2	2	27
Підготовка та проходження контрольних заходів (залік)				
Усього	60	4	4	52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Медіатекст: типологія, стадії створення, структура, зміст і форма

Лекція I. Медіатекст як комунікативний текст – 4 год.

Поняття медіатексту у сучасній комунікативістиці. Іманентний та репрезентативний підходи до трактування комунікативного тексту. Актуалізація репрезентативного підходу до трактування тексту у журналістиці. Ключові ознаки медіатекстів: зв'язність, цілісність, інформаційність, медійність, комунікативність, масовість, інтегративність (полікодовість), універсальність і включеність до різних медійних структур. Принципи класифікації медіатекстів. Різновиди медіатекстів в інфосфері. Поняття «технології створення медіатексту». Питання авторства медіатекстів.

Література основна 1, 2, 3, 4, 5

Література додаткова 6, 18

Практичне заняття 1. Види медіатекстів в інфосфері. – 2 год.

Література основна 1, 2, 4

Додаткова 9

Лекція 2. Ефективні способи і прийоми створення медіатекстів відповідно до норм журналістської жанрології.. – 2 год.

Основні правила створення якісного інформаційного тексту. Поняття «інформаційний стиль». Основні технології інфоредактора. Стельові особливості: інформативність, факти, а не оцінки; дохідливість; лаконізм; читабельність. Використання мовностилістичних засобів у медіатексті: від простого – до складного. Орієнтація на потреби читача. Способи привернення уваги читачів до інформаційних повідомлень: правило «легкості сприйняття», оптимального обсягу речень тощо. Як уникнути газетних штампів. Чесність і відповідальність перед читачем як журналістські стратегії у тексті.

Література основна 5

Додаткова 6, 7, 13

Практичне заняття 2. Ефективні способи і прийоми створення медіатекстів відповідно до норм журналістської жанрології.. – 2 год.

Література основна 5

Додаткова 9

Лекція 3. Популярні технології створення сучасних медіатекстів. – 4 год.

Медіатекст як репрезентація певного жанру. Використання жанрових законів журналістики у якісному аналітичному медіатексті. Пошуки журналістом «свого»

формату. Проблемна стаття як найпопулярніший жанр аналітичної журналістики. Соціологічні методи збирання інформації для підготовки до написання проблемної статті. Магістральні теми для журналістської аналітики. Редагування тексту. Як донести думку до читача. Мета та завдання тексту. Структура: модулі та абзаци. Заголовок. Мовностилістичні особливості: синтаксис, вставні слова і конструкції, однорідні члени речення, евфемізми, коректне використання дієслів і дієслівних форм, неозначених займенників тощо.

Література 1,2,3,4,5
Додаткова 10,17

Практичне заняття 3. Проблемна стаття: від задуму до реалізації. – 2 год.

Література основна 1, 2, 3, 4, 5
Додаткова 8, 17

Лекція 4. Ідіостиль у журналістиці. – 2 год.

Специфіка публіцистичного тексту: документально-художнє відображення і осмислення дійсності. Публіцистичний текст: аналіз соціальних проблем, достовірна аргументаційна база, посилання на першоджерела своєї інформації, оригінальні образи. Аналіз сучасних публіцистичних текстів у масмедіа. Літературний репортаж: між фактом і вимислом. Тексти політичної комунікації.

Література основна 1, 2
Додаткова 9

Практичне заняття 4. Аналіз сучасних публіцистичних текстів. – 2 год.

Література основна 1,2
Додаткова 9

Лекція 5. Медіатексти журналістів і блогерів. – 2 год.

Специфіка блогосфери в теорії нових медіа. Журналістика і блогерство: спільне і відмінне. Блог як інтернет-щоденник. Класифікація блогів. Цикл розвитку блогів. Створення унікального авторського контенту, який генерує трафік. Аналіз помилок у створенні контенту.

Література Основна 4
Додаткова 15, 17

Практичне заняття 7. Медіатексти журналістів і блогерів. – 2 год.

Література Основна 4
Додаткова 15, 17

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	макс.кільк. балів за од.	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	макс.кільк. балів	кількість одиниць	макс.кільк. к. балів
Відвідування лекцій	1	5	5	2	2
Відвідування практичних занять	1	5	5	2	2
Робота на практичному занятті	10	5	50	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом:			95		69
Максимальна кількість балів	164				
Розрахунок коефіцієнта	164:60=2,73				

6.2. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Змістовий модуль I

Медіатекст: типологія, стадії створення, структура, зміст і форма

Тема 2. Варіант 1. Написати портретний нарис.

Варіант 2. Написати соціальний нарис. – 5 б.

Тема 3. Прочитати розділ 2 «Міфотворчий сторітелінг: медіаархетипи в інформаційному просторі» і розділ 3 «Прикладний міфодизайн: методи і технології застосування» з книги В. Зеленіна «Основи міфодизайну. Психотехнології керування медіареальністю» - 5 б.

Змістовий модуль 2 Ідіостиль у журналістиці

Тема 4. Прочитати один репортаж (за вибором) Р. Капусцінського з книги «Ще день життя». – 5 б.

1. Прочитати репортаж Віри Курико «Чернігівська справа Лук'яненка» (переможець восьмого всеукраїнського конкурсу «Самовидець») з книги «Veni, vidi, scripsi: життя у місті» (К., 2020). – 5 б.

2. Написати репортаж з ознаками художності і публіцистичності – 5 б.

Тема 5. Прочитати розділ «Встановлення зв'язку з медіа: блоги та інші форми інтерактивних медіа» з книги Д. Матисона "Медіа-дискурс. Аналіз медіа-текстів. Дослідження медіа і культури" (С.230-255). – 5 б.

Критерії оцінювання самостійної роботи

Знання самостійно опрацьованої літератури перевіряється на контрольній модульній роботі. Критерії оцінювання відповідей:

- точність фактів;
- наявність усіх необхідних сюжетно-композиційних елементів;
- застосування жанрових норм при написанні власних медіатекстів;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- достатня аргументаційна база;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.3. Форма проведення модульного контролю та критерії оцінювання. Контрольна модульна робота проводиться у формі тестування на платформі електронного курсу.

Контрольні тести містять двадцять п'ять тестових завдань різних за формою і типом складності;

Критерії оцінювання:

За кожен правильну відповідь - 1 б.

- знання теоретичного матеріалу;
- володіння практичними навичками зі створення медіатекстів;
- ґрунтовна обізнаність із працями медіадослідників, наявних у списку для самостійної роботи;

- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Підсумкове оцінювання знань студентів з модуля «Технологія створення медіатексту» відбувається під час іспиту, спільного для навчального курсу «Українська мова за професійним спрямуванням».

Критерії оцінювання студентів на іспиті

Екзаменаційна (письмова) відповідь оцінюється за наступними критеріями:

- точність фактів;
- наявність усіх необхідних сюжетно-композиційних елементів;
- застосування жанрових норм при написанні власних медіатекстів;
- повнота і ґрунтовність викладу;
- достатня аргументаційна база;
- доказовість і логічність викладу;
- термінологічна коректність;
- здатність до обґрунтування висновків;
- володіння нормами літературної мови і культури письмової відповіді.

6.5. Орієнтовне завдання на іспиті

На комплексному іспиті з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» з навчального модуля «Технологія створення медіатексту» студенти виконують одне практичне завдання. Приклад: Стисло охарактеризувати технологію міфотворчого копірайтингу та особливості її застосування у медіатекстах. Використовуючи цю технологію, створити сценарій історії з адаптацією до соцмереж.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 60 год., з них: лекційних – 14 год., семінарські заняття – 14 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 18 год.

тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
модулі	Змістовий модуль I						Змістовий модуль I	
назва	Медіатекст: типологія, стадії створення, структура, зміст і форма.						Індивідуальний стиль журналіста	
Теми лекційних занять	Медіатекст як комунікативний текст 1б.		Технології успішного інфоредактора 1б.	Конструювання аналітичного медіатексту 1б.	Специфіка публіцистичних текстів у сучасних масмедіа 1б.	Міфотехнології у сучасному медіатексті 1б	Ідіостилю у журналістиці 1б.	Блоги як форма інтерактивних медіа 1б.
Теми практичних занять	Види медіатекстів в інфосфері - 11 б.	Редагування інформаційних текстів: кейс-стаді . – 11 б.	Проблема на стаття: від задуму до реалізації 11 б		Аналіз сучасних публіцистичних текстів 11 б	Міфодизайн у медіатекстах 11 б	Аналіз текстів видатних репортерів/журналістів/ж - 11 б.	Блогери та інтерактивні медіа - 11 б.
Самостійна робота		Портретний / соціальний нарис – 5 б.	В.Зеленін «Основи міфодизайну. Психотехнології керування медіареальністю - 5 б.		Р.Капусцінський – 5 б.	В.Куріко – 5 б.	Власний репортаж - 5 б.	Д. Матісон “Медіа-дискурс. Аналіз
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)				Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Іспит							

8.Рекомендовані джерела

Основна

1. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
2. Ільяхов М., Саричева Л. Пиши, скорочуй. Як створити дієвий текст. К.:Форс Україна, 2019. – 440 с.
3. Кросмедіа: контент, технології, перспективи : колективна моногр. / за заг. ред. д. н. із соц. ком. В. Е. Шевченко; Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. - К. : Кафедра мультимедійних технологій і медіадизайну Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 2017- 234 с.
4. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. – Львів: Літопис, 2010. – 538 с.
5. Михайлин І.Л. Основи журналістики: підручник. – К.: Центр навч. л-ри, 2011. – 496 с.

Додаткова

6. Вайшенберг З. Новинна журналістика. К., 2004.
7. Вергелес Т. Моя грішна журналістика. – Львів.: Аверс, 2014. – 198 с.
8. Галлін Д. С., Манчіні П. Сучасні медіа-системи: три моделі відносин ЗМІ та політики / пер. з англ. О. Насика. – К. : Наука, 2008.
9. Горажій Ю. Покликання – репортер: журналістські нотатки. – Харків: Федорко, 2010. – 108 с.
10. Зеленин В. Основи міфодизайну. Психотехнології керування медіареальністю. К.: Вид-во: Гнозіс, 2017. – 168 с.
11. Каптон Р. Дж. Настанови журналістам Ассошіейтед Пресс: професійний poradnik. – К.: Києво-Могилянська академія, 2005. – 158 с.
12. Лептуга О. Особливості дискурсу преси: лінгвістичний аспект / незгасимий словостві: Зб. наук. праць. – Харків: ХНУ ім. В.Н.Каразіна, 2011. – С. 568- 575.
13. Потятиник Б. Інтернет-журналістика: навч.посіб. – Львів: ПАІС, 2010. – 246 с.
14. Різун В. Нариси про текст: теоретичні питання комунікації і тексту / В.Різун, А.Мамалига, М.Феллер. – К.: КНУ ім. Т.Шевченка, 1998. – 336 с.
15. Різун В.В. Літературне редагування: підручник. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.
16. Серажим К.С. Текстознавство: підручник. – К.: ВПЦ Київ. Ун-т, 2008. – 527 с.
17. <https://www.reporters.media/>